

for den bibragte lære om disciplinens og ryddelighedens nødvendighed ved omgangen med privatarkiver. Omsvøb og svinkeærinder var ikke hendes gebet.

Tanken om at gøre samlingerne af privatarkiver kendt for et større publikum optog hende meget. Som led i denne udadvendt virksomhed var hun medudgiver af Kristen Bordings dagbog 1924–26 samt af en planlagt udgave af Aage Friis' omfattende korrespondance med historikere og politikere.

På trods af disse tidskrævende opgaver, nåede hun at sætte sig varige spor som medlem af bestyrelsen for Landbohistorisk Selskab 1971–73 og som formand for Dansk Magisterforenings sektion 27, der bl. a. omfatter arkivarerne. Det sidste, ofte utaknemmelige tilidshverv, udførte hun med en for hende særegen kombination af socialt engagement, hjertevarme og myndighed. Sansen for medlemmernes tarv var altid i forgrunden og kunne ikke undgå at støde an mod hverdagens mere kringledede realiteter.

Karen Marie Olsen var et harmonisk og retlinet menneske, loyal overfor sit arbejde og sine venner. Opvæksten i et grundtvigiansk sindet hjem havde givet hende en ballast, der ikke mindst kom til udtryk i en beundringsværdig tolerance overfor livs- og fremtrædelsesformer vidt forskellig fra hendes egne og gjorde hende til en strålende samarbejdspartner. Det er derfor udtryk for sprogets fattigdom at sige, at hun vil være savnet, men derimod i overensstemmelse med hendes egen beskedenhed overfor tilværelsen.

Hans Sode-Madsen

HJÆLPEMIDLER, ALMINDELIG HISTORIE MIDDELALDER

National Maritime Museum. Catalogue of the Library. Vol. Five: Naval History. Part One: The Middle Ages to 1815. London. Her Majesty's Stationary Office. xii+209 s. ill. indeks.

Det ansete National Maritime Museum i Greenwich rummer en bogsamling på lidt over 50.000 bind. I 1968 begyndte man at udsende et trykt katalog over dette bibliotek. Kataloget er emneopdelt og bind 5 er nu udgivet. Det omfatter emnet marine- og søkrigshistorie fra middelalderen til 1815. Bind 6 vil omfatte samme emne for tiden efter og op til vore dage.

Det er sjældent, at biblioteker udsender kataloger som sådan over deres bogsamlinger i det omfang, som det er sket i dette tilfælde. Værdien af sådanne kan nemlig være tvivlsomme. De giver naturligvis en oversigt over det pågældende bibliotek, men der er ikke søgt fuldstændig dækning af de behandlede emner. D.v.s. at kataloget kun med sikkerhed vil kunne anvendes i forbindelse med den pågældende bogsamling, imedens man under en systematisk bibliografisk søgning må søge støtte i andre værker eller bibliografier.

Kataloget er ordnet kronologisk og underinddelt enten geografisk eller efter specielle problemkredse. Bøgerne er anført i alle de sammenhænge, hvori den pågældende bog forekommer efter denne kronologisk-systematiske inddeling. Dette bevirker, at en bog kan være opført op til 4–5 gange ialt i kataloget. I visse tilfælde er der anført annotationer specielt ved ikke-engelsksproget litteratur. Den, der i forvejen beskæftiger sig med maritime studier, vil specielt i dette katalog få glæde af titler på ældre bøger, som normalt ikke ses i de gængse litteraturoversigter, samt i de gengivne tidsskriftsartikler, som det tit kræver tid at finde frem til. Gengivelsen af tidsskriftsartikler er sket på grundlag af de særtryk, som er havnet i museets bibliotek, hvorfor kataloget imidlertid ikke vil kunne benyttes ved en normal litteratursøgning inden for et bestemt emne.

Interessant er det at konstatere, hvordan biblioteket i Greenwich er dækket ind med dansk marinehistorisk litteratur. Der er bøger fra omkring en halv snes forfattere f. eks. H. G. Garde, H. D. Lind og Schaffalitzky de Muckadell, alle af ældre dato. Det slår en, at vi inden for dansk marinehistorisk litteratur i meget høj grad har forsømt at udsende bøger og tidsskrifter på engelsk eller et andet af hovedsprogene, og at vi derigennem selv er skyld i de ofte fejlagtige omtaler eller behandlinger af denne side af dansk historie set i en europæisk sammenhæng.

Hans Chr. Bjerg

Roger Parkinson: Encyclopedia of Modern War. London and Henley, Routledge & Kegan Paul, 1977. 226 s. £ 7,50.

Det engelske og amerikanske bogmarked oversvømmes i disse år med en strøm af bøger om dette århundredes krige, naturligt nok mest koncentreret om den 2. verdenskrig, som altså nu synes at være kommet så meget på afstand, at den kan gøres til genstand for en mere lidenskabsløs, nogle vil måske sige kulørt behandling end den mere følelsesbetonede og engagerede, som var gængs i de første 15–20 år efter krigen. Samtidig synes der at være blusset en voldsom interesse op for krig og militær som sådan, og til rækken af værker af mere leksikalsk karakter slutter sig altså nu Parkinsons encyclopedi over krigsførelsen siden 1793.

Roger Parkinson, som er M. A. i »strategic studies« fra King's College, og som efter nogle år som militærkorrespondent nu ernærer sig som fri forfatter (hvilket har sat sig frugt i en række bøger, bl. a. biografier over Clausewitz, Blücher og Kutusow), har med denne bog villet give en oversigt over krige, slag, hærførere, våben, militære institutioner og doktriner. Hvis man ser bort fra de mangler, der må siges at være behæftet med den valgte fremstillingsform, er resultatet ikke ganske utilfredsstillende. Samtlige aspekter af dette meget brogede område har fået en rimelig dækning, selvom ens udbytte af bogen nok vil være større, hvis man i forvejen har en vis viden om krigs- og militærhistorien siden 1793.

Styrken ved at behandle historiske forløb i leksikalsk form må ligge i på en overskuelig måde at meddele de konkrete data vedrørende et givet hændelsesforløb; til en mere dybtgående analyse egner formen sig ikke. Det er derfor beklageligt, at flere afsnit er behæftet med direkte fejl, f. ex. anføres om general A. Jodl, at han blev henrettet den 23. november 1945 – det skete først den 16. oktober 1946. Slår man op under »stormtroops« får man at vide, at det nazistiske SA blev oprettet som en del af den kejserlige hær i 1918, og at dette SA skulle have levet videre som en »élite force« (!) side om side med Rigsværnet. Selvom den tyske hærs stormbataljoner fra 1918 sidenhen kom til at levere grundstammen i efterkrigstidens frikorps, som så igen var rekrutteringsfelt for SA, må det nok siges at være lidt vel hårdhændet at give den kejserlige hær ansvaret for Röhms SA, og hvis man ser på den første side i bogen, præsenteres man for en forklaring af termen »absolute war«, som kun kan betegnes som nonsens.

Det er altså ikke ganske risikofrit at benytte bogen, som yderligere har den mangel, at den savner litteraturhenvisninger til de enkelte afsnit, noget, som i høj grad ville have forøget dens anvendelighed. Til gengæld er det ikke i nævneværdigt omfang muligt at pege på emner, som burde have været behandlet, men som ikke er det – selvom det må undre, at den tyske feltmarskal von Manstein glimrer ved sit fravær.

Bogen afsluttes med et register og 20 lidt for skitseagtige kort.

Peter Hertel Rasmussen